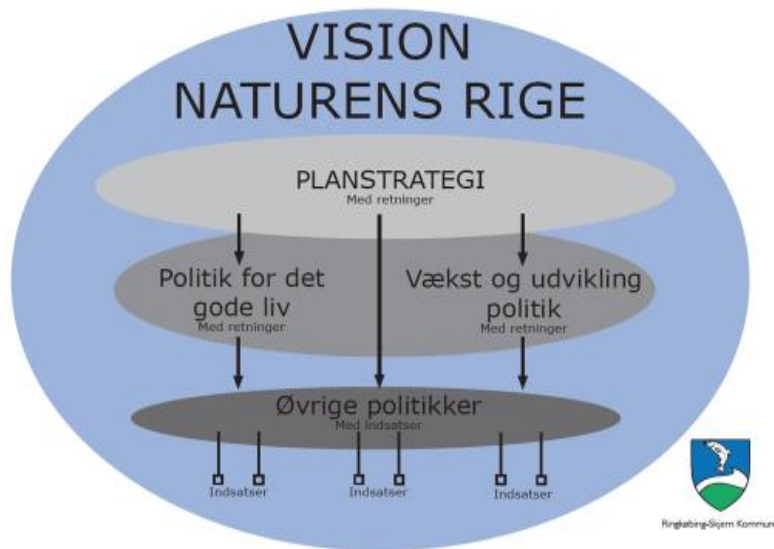

HANDLINGSPLAN FOR FØDEVAREPOLITIKKEN

2018-19

Indledning

Ringkøbing- Skjern Kommunes vision Naturens rige er udtryk for, at byrådet gennem naturen vil sikre borgerne det gode liv og skabe vækst i kommunen.

Visionen konkretiseres gennem planstrategien, de overordnede politikker og øvrige politikker.

Sidste trin i modellen, som illustreret her, er de indsatser, der skal føre til, at visionen og målsætningerne i politikkerne nås – og dermed i sidste ende også bidrage til at udleve visionen om at være Naturens rige. I denne handlingsplan beskrives indsatserne inden for politikken.

Fødevarerpolitikens vision:

I år 2018 har Ringkøbing-Skjern Kommune opnået at fremme fødevarerhvervet på alle trin i værdikæden – herunder understøttet et bredt lokalt, regionalt og nationalt kendskab til vestjyske fødevarer – ”Vi vil være Danmarks bedste spisekammer”.

Præsentation af målsætninger, mål og indsatser

Målsætning 1: Vi vil udbrede den gode fortælling om vores fødevarer – lokalt, regionalt og nationalt

Mål 1.1: Lokale fødevarer ses som en væsentlig del af Ringkøbing-Skjern Kommunes brand

Indsats: Udvikling af fødevarerbrand knyttet til Ringkøbing-Skjern Kommune som Naturens Rige

Beskrivelse af indsatsen:

Med henblik på at øge kendskabet til de gode råvarer, og udvikle kommunens position inden for fødevarer, skal der være ét "Brand Name" der positionerer kommunen og Vestjylland som et område, der har en stærk basis i fødevareraktiviteter og madsteder. Et stærkt brand vil bidrage til større synlighed og kendskab blandt turister og forbrugere, både lokalt, regionalt og nationalt. Formålet er at skabe større kendskab og efterspørgsel efter fødevarerprodukter og madoplevelser fra kommunen og det vestjyske område i det hele taget.

I samarbejde med Kulinarisk Vestjylland, Ringkøbing Fjord Turisme, Business Region Midt/Udviklingsplatformen for Midt og Vestjyske Fødevarer, Partnerskab for Vestkystturisme og Erhvervsrådet/Center for Fødevarerudvikling fokuseres på følgende indsatser:

- Skabe ét stærkt Brand Name der er samlende for fødevarer i RKSK
- Udvikle kommunikations- og markedsføringsstrategi
- Beskrive handlingsplan, tidshorisont, budget etc.
- Udvikle aktiviteter ved lancering af Brand Name med national interesse.

I relation til disse indsatser udvikles en digital platform, der skal udfolde det fødevarer- og madunivers, som findes i kommunen, og skal udvikles ift. nærværende handlingsplan.

Effekt-mål:

Øget kendskab til lokale fødevarer blandt kommunens borgere og turister udefra.

Dokumentation:

Spørgeskemaundersøgelse i borgerpanelet omkring kendskab til fødevarer i Ringkøbing-Skjern Kommune. 1. undersøgelse primo 2016. 2. undersøgelse medio 2018.

Spørgeskemaundersøgelse i Borgerpanelet omkring kendskabet til lokale fødevarer i Ringkøbing-Skjern Kommune gennemføres hvert år 2016-18. I forbindelse med evalueringer af ferieophold

kommunen samarbejdes med turismebranchen om undersøgelse af kendskab til lokale fødevarer blandt turister og sommerhusejere.

.

Målsætning 2: Vi vil styrke oplevelsesøkonomien ved at understøtte Ringkøbing-Skjern Kommune som en kulinarisk destination

Mål 2.1: Mindst 50 % af vore lokale fødevarerbutikker og spisesteder fører/anvender lokale fødevarer i 2018.

Indsats: Facilitering af samarbejder omkring udvikling af afsætningsplatform for lokale fødevarer.

Beskrivelse af indsatsen:

Vi vil arbejde på, at der etableres samarbejder mellem producenter, hoteller/restauranter, detailforretninger og engros virksomheder om øget udbud af lokale fødevarer. I første omgang fokuseres særligt på udvikling af en afsætningsplatform, der kan intensivere produktionen og afsætningen af lokale fødevarer, så den kulinariske dimension bliver en del af områdets identitet.

En øget synliggørelse af de lokalt producerede fødevarer er afgørende for, at det bliver attraktivt for lokale forretninger og spisesteder at føre produkterne, idet det forventes, at produkterne bliver mere efterspurgt, når der knyttes lokale fortællinger på. Derfor spiller denne indsats naturligt sammen med etableringen af et brand for lokale fødevarer og med den certificeringsordning, som Regional Madkultur Vestjylland står for og som også er en del af en europæiske certificering "Culinary Heritage".

Der satses på følgende indsatser:

1. Udbygning af samarbejdet mellem lokale fødevarerproducenter og spisestederne, gennem det såkaldte "kokkenetværk", som arbejder med lokale fødevarer og retter, der udbydes på spisesteder i kommunen. Der vil blive afholdt match-making arrangementer, hvor producenter, detailhandel og restauratører møder hinanden og skaber relationer.
2. Produktkendskabsture rundt i hele kommunen arrangeres to gange årligt for interesserede, der ønsker at se, hvor de gode lokale råvarer produceres og møde producenterne og få den autentiske historie bag produkterne og området.
3. I et tæt samarbejde med turismebranchen, vil vi endvidere understøtte Ringkøbing-Skjern Kommune som en kulinarisk destination ved at etablere samarbejder mellem fødevarer- og turismeerhvervet om etableringen af eksempelvis: "fødevareruter", guidede smags- og naturture, netværksmøder etc. I denne sammenhæng satses også på at skabe rammer for turistaktiviteter i Fødevarerparken.
4. I samarbejde med Kulinarisk Vestjylland, vil det være oplagt, at udvikle fødevarer-koncepter, der involverer områdets spisesteder og lokale producenter. Dermed vil vi styrke lokale partnerskaber – skabe klyngesamarbejde og nye bæredygtige forretningsmodeller, der kan bidrage til øget afsætning af lokale råvarer.

Effekt-mål:

Med henblik på at øge salget af lokalt producerede fødevarer, understøttes det, at antallet af spisesteder og fødevarebutikker, der fører lokale fødevarer øges til 50 %

Dokumentation:

Gennem Erhvervspanelet gennemføres en repræsentativ undersøgelse af butikkernes salg og spisestedernes forbrug og anvendelse af lokale fødevarer. Undersøgelsen gennemføres i hvert af årene 2016-18.

Målsætning 3: Vi vil arbejde med aktiviteter inden for den samlede værdikæde for fødevarer

Mål 3.1: Et stigende antal virksomheder i fødevareerhvervet oplever forbedrede rammer for at etablere virksomheds-samarbejder omkring værdikæden inden for erhvervet.

Indsats: Indsats: Etablering af netværk for fødevarevirksomheder gennem en samarbejds- og udviklingsplatform.

Beskrivelse af indsatsen:

Med henblik på at etablere netværk mellem fødevareaktørerne i Ringkøbing-Skjern Kommune, vil vi tilvejebringe en samarbejds- og udviklingsplatform, hvor muligheder for etablering af samarbejder/klynger kan identificeres og udvikles. Indsatsen koncentrerer om følgende 4 områder:

1. Videnbroer og kompetenceudvikling for fødevareerhvervet

Ved at samle kompetencer på tværs af fødevareproducenter, kokke, produktionsvirksomheder samt viden- og uddannelsesinstitutioner, vil platformen være omdrejningspunkt for produktudvikling, med fokus på de globale trends omkring convenience food, sundhed, bæredygtighed og bioøkonomi

- Vejledning til produktudvikling
- Kobling med videninstitutioner
- Rådgivning om tilskudsmuligheder
- Markedsanalyser for produkter

2. En national afsætningskanal – med globalt udsyn

Platformen skal sikre nye afsætningsmuligheder af lokale fødevarer regionalt, nationalt, og gennem strategiske samarbejder og partnerskaber skal der skabes nye muligheder på attraktive eksportmarkeder for områdets fødevareproducenter.

- Matchmaking mellem producenter og aftagere
- Opsporing af eksportmuligheder og -markeder
- Deltagelse i eksportarrangementer ift. landeområder

3. Produktionssted for nye og etablerede virksomheder

Virksomheder indenfor fødevareerhvervet kan med fordel drage nytte af et fællesskab i stærke værdikædesamarbejder, der medvirker til at opnå konkurrencemæssige fordele på markedet. Platformen skal tiltrække nye iværksættervirksomheder, såvel som etablerede virksomheder.

- Iværksætterforløb gennemføres
- Iværksætterarrangementer afholdes
- PR og kampagner rettet mod virksomheder uden for kommunen
- Identifikation af samarbejdsmuligheder på tværs af værdikæden

4. Netværk og klynger i fødevareerhvervet

Samarbejds- og udviklingsplatformen skal være katalysator for aktive fødevarenetværk og klynger, der øger samarbejdet mellem fødevareaktørerne i Ringkøbing-Skjern Kommune. Netværket skal fungere som en platform, hvor mulighederne for etablering af samarbejder / klynger kan identificeres og udnyttes forretningsmæssigt.

- Hjælp til etablering af klynger
- Arrangementer for netværk
- Kommunikation og planlægning for netværk og klynger

Det forventes, at et styrket samarbejde mellem fødevareaktørerne i Ringkøbing-Skjern Kommune vil understøtte og styrke udviklingen i hele fødevareerhvervet i kommunen. Ringkøbing-Skjern Kommune og Erhvervsrådet faciliterer etableringen og udviklingen af samarbejds- og udviklingsplatformen. Platformen drives fra FoodHuben.

Effekt-mål:

Der er etableret et fødevarenetværk, der selvstændigt iværksætter relevante aktiviteter. Det forventes at fødevarenetværket vil styrke rammerne for samarbejdet mellem fødevareaktørerne i Ringkøbing-Skjern Kommune og udviklingen i den enkelte virksomhed.

Dokumentation:

I foråret 2018 gennemføres en rundspørge blandt fødevareaktørerne i Ringkøbing-Skjern Kommune, med henblik på at undersøge om fødevarenetværket har bidraget til forbedre rammerne for samarbejdet mellem fødevareaktørerne og til udviklingen i den enkelte virksomhed.

Mål 3.2: Vi vil sikre en repræsentativ indflydelse på udviklingen og implementeringen af handlingsplanen for fødevarepolitikken.

Indsats: Etablering af repræsentativt og rådgivende forum for fødevarer: Fødevareråd

Beskrivelse af indsatsen:

For at sikre samspillet mellem fødevarevirksomheder- og organisationer, Erhvervsrådet og Ringkøbing-Skjern Kommune etableres endvidere et fødevareråd, hvor repræsentanter fra hver af de ovennævnte indgår. Fødevarerådet er rådgivende og kan komme med initiativer i forhold til gennemførelse og udvikling af fødevarepolitikken i RKSK.

Relevante aktører på fødevareområdet – f.eks. Region Midt, vidensinstitutioner, turismeerhvervet eller Danish FoodCluster kan indgå i dialog med Fødevarerådet, således at signaler fra forskellige interessenter tænkes ind i arbejdet i Fødevarerådet, og i det videre arbejde med fødevarepolitikken.

Effekt-mål:

Der er etableret et fødevareråd, der aktivt indgår i arbejdet omkring udvikling og gennemførelse af fødevarepolitikken. Det forventes, at fødevarerådet vil bidrage til at styrke rammerne for samarbejdet mellem fødevareaktørerne i Ringkøbing-Skjern Kommune og til udviklingen i de enkelte virksomheder.

Dokumentation:

I foråret 2018 gennemføres en rundspørge blandt fødevareaktørerne i Ringkøbing-Skjern Kommune, med henblik på at undersøge, hvorvidt det opleves, at fødevarerådet har bidraget til forbedre rammerne for samarbejde mellem fødevareaktørerne og til udviklingen i de enkelte virksomheder.

Målsætning 4: Vi vil gøre det lettere at koordinere aktiviteter på fødevareområdet

Mål 4.1: Der etableres en FoodHub, hvor lokale aktiviteter på fødevare-området kan koordineres, faciliteres og serviceres.

Indsats: Etablering af FoodHub

Beskrivelse af indsatsen:

Med henblik på at gøre det lettere for virksomheder i Ringkøbing-Skjern Kommune at koordinere og gennemføre aktiviteter på fødevareområdet etableres en FoodHub. Etableringen af huben kan i første omgang ske som en videreudvikling af det eksisterende FoodCenter i Videbæk, som har til formål at stille rammerne for praktisk produkt- og virksomhedsudvikling for små og mellemstore fødevarevirksomheder.

I sin endelige form kan huben fungere som en platform, hvor initiativer og aktiviteter, der medfører synlighed og merværdi på fødevare- og madkulturområdet, kan udvikles. Endvidere kan huben have en praktisk funktion som lager mv. og den kan fungere som platform for formidling af varer mellem producenter og forbrugere, og sikre at de lokale leverandører i højere grad vil være i stand til at imødekomme efterspørgslen fra forbrugerne både lokalt og eventuelt regionalt og nationalt. Det forventes, at huben herved kan medvirke til at koordinere og facilitere indkøb af lokale fødevarer til det offentlige køkken (jf. Projekt Godt Købmandsskab/målsætning 5.3). Endeligt kan huben anvendes som platform for kompetenceudvikling, iværksætter, vidensformidling mv. Der er udarbejdet en business-case for FoodHuben.

Succeskriterierne og effekterne af FoodHuben kan opsummeres i følgende punkter:

- Øget beskæftigelse
- Øget værdiskabelse
- Stærkere netværk og samarbejdsrelationer
- Flere iværksættere
- Flere vidensaktører opererer i området
- Der er skabt øget tilgængelighed af den nyeste viden og forskning

Målsætning for samarbejdsplatformen i Ringkøbing-Skjern Kommune for perioden 2014 – 2018:

Virksomheder og arbejdspladser:

10 nye iværksættere inden for fødevareerhvervet

50 nye arbejdspladser skal etableres, heraf vil en del være flexjob gennem samarbejde med relevante aktører

Afsætning:

Min. 10 lokale virksomheder har fået aftale med en eller flere dagligvarekæder

Min. 50% af de lokale fødevarebutikker og spisesteder fører/anvender lokale fødevarer

Min. 15 lokale virksomheder er leverandør til offentlige køkkener

Samarbejde med videninstitutioner:

Min. 10 fødevarer virksomheder samarbejder med vidensinstitutioner omkring udvikling, produkt/emballage etc.

Arbejdet med at udvikle og konsolidere huben understøttes og forstærkes af samarbejdet omkring Vestjysk Fødevarerstrategi, hvor målsætning 3 og 4 i denne handlingsplan udgør RKSK's særlige indsatsområder i strategien.

Effekt-mål:

Der etableres en FoodHub, som kan understøtte aktiviteter, herunder samarbejde, distribution mv.

Dokumentation:

På baggrund af behovsafklaringen, der udarbejdes i forbindelse med business-casen, etableres en FoodHub, der varetager aktiviteter på fødevarerområdet i Ringkøbing-Skjern Kommune. FoodHubens resultater evalueres løbende gennem Erhvervsrådets afrapporteringer til kommunen.

Målsætning 5: Kommunen vil tage større ansvar som kunde og forbruger ved at øge de offentlige køkkeners brug af økologiske fødevarer

Mål 5.1: Vi fremmer brugen af økologi i de offentlige køkkener, således at 30 % af de fødevarer, der indkøbes i år 2018 er økologiske.

Indsats: Større indkøb af økologiske fødevarer i det offentlige køkken

Beskrivelse af indsatsen:

Med henblik på at øge brugen af økologiske fødevarer i de offentlige køkkener, tilstræbes det i Ringkøbing-Skjern Kommune, at 30 % af de fødevarer, der indkøbes i 2018, er økologiske. Det er op til det enkelte køkken selv at afgøre, hvorvidt der skal ansøges om Det Økologiske Spisemærke.

Indsatsen er obligatorisk for kommunens egne køkkener. Der kan oprettes tilbud om hjælp til en økologisk omlægning for andre offentlige køkkener.

Effekt-mål:

I 2018 udgør økologiske fødevarer mindst 30 % af de kommunale køkkeners indkøb af fødevarer.

Dokumentation:

Det afklares i 2018 om målet om 30 % økologiske fødevarerindkøb er indfriet.

Mål 5.2: Det tilstræbes, at der i samarbejde med de offentlige køkkener igangsættes 5 initiativer, der har til formål at fremme sundheden hos ældre medborgere samt børn og unge.

Indsats: Styrke borgernes sundhed og livskvalitet ved at sætte fokus på mad og måltidskultur

Beskrivelse af indsatsen:

Mad og måltider er basale for vores sundhed og livskvalitet. Børn og unge skal derfor have mulighed for at lære og lave og få et grundlæggende kendskab råvarerne og deres tilberedning. De skal lære håndlaget og finde lysten til at lave mad.

Der skal etableres et samarbejde mellem lokale fødevareraktører og skolerne, så fødevarerpolitikken også bliver synlig for børnene.

Læring om mad og måltider ikke bare om at lave mad. Det handler også om at vide, hvor råvarerne kommer fra, hvad de kan bruges til og i det hele taget hvad de betyder for fødevarerhvervet og madkulturen. Mad og måltider kan være vejen til læring om det hele. Mad og måltider taler til alle sanser, på tværs af fag og kompetencer.

Vi vil derfor åbne Fødevarerparken op for børnene og deres lærere ved at arrangere madværksteder i den Foodzone, der er planlagt indendørs. Udendørs vil vi udvikle konceptet Haver til Maver, hvor børnene kan være med til arbejde med råvarerne og klargøre dem til brug.

Samlet vil vi skabe rammerne for en oplevelse af fødevarerparken som en learning lab, hvor de kan etableres en helhed mellem fødevarerparkens virksomheder og børnenes egne aktiviteter.

Hos vores ældre medborgere skal der være fokus på, at maden og måltidet er vigtigt for helbredet og det fortsatte velvære. Uanset om måltidet indtages på vores ældrecentre eller i eget hjem, og uanset om borgeren foretrækker at spise alene eller i fællesskab med andre, skal vi understøtte, at måltidet altid bliver en god oplevelse for den enkelte.

➤ Initiativer kan omfatte:

- Udvikling af redskaber til at skabe gode rammer for alene-måltidet, for de borgere, som ikke kan og har lyst til at deltage i spise-fællesskaber. Der lægges vægt på, hvordan de ældres sanser og appetit vækkes og stimuleres. Indsatsen kræver uddannelse af plejepersonalet samt udarbejdelse af materialer og redskaber til at skabe gode rammer for alene-måltidet.
- Ældrecentrenes plejepersonale uddannes som Måltidsværter. Plejepersonalet tager ”måltidskørekort”- her fokuseres på at skabe gode rammer for måltidet – rummet, mødet, maden, værtsskabet og atmosfæren.
- Fokus på spisefællesskaber for kommunens ældre borgere. Projektet *Mad og Samvær*, der har til formål at understøttet spisefællesskaber og at styrke og vedligeholde borgernes færdigheder, udbredes til hele kommunen. .

Effekt-mål:

Der er i de relevante fagområder iværksat initiativer, der gennem kost og måltider fremmer sundheden blandt børn, unge og ældre.

Dokumentation:

Der følges løbende op på iværksatte initiativer.

Målsætning 6: Vi understøtter koblingen mellem viden og praksis ved at indgå partnerskaber med vidensinstitutionerne

Mål 6.1: Samarbejdet med eksempelvis AU og Agro Food Park skal udbygges omkring 3-5 konkrete initiativer, der kan gavne fødevareerhvervet i kommunen.

Indsats: Samarbejde omkring tilførsel af viden

Beskrivelse af indsatsen:

Med udgangspunkt i de igangværende samarbejder med bl.a. AU og Agro Tech (Agro Food Park) videreudvikles de initiativer, der tilfører fødevareerhvervet i Ringkøbing-Skjern Kommune viden og kompetencer. Koblingen til videnscentrene skal være en accelerator for vækst i fødevareerhvervet jf. Videnpolitikken.

Samarbejdet med AU indebærer i projektet ProvenanceDK en afdækning af værdikæden på fødevarerområdet i Ringkøbing-Skjern Kommune. Formålet med kortlægningen er at identificere vækstpotentialer i erhvervet blandt andet gennem udvikling af typeprodukter – dvs. produkter med et særpræg, som knytter sig til det område, hvor de er producerede og/eller forarbejdede. Særprægene kan være af sensorisk art (smags- eller ernæringsmæssige egenskaber) men kan også være særpræg for området såsom lokale håndværkstraditioner, kulturhistoriske eller landskabsmæssige. Endvidere kan særprægene have oprindelse i særlige brands – f.eks. byers eller kommuners brand. Udviklingen af typeprodukter spiller derfor sammen med målsætningerne om etablering af et fødevarerbrand og om at understøtte Ringkøbing-Skjern Kommune som en kulinarisk destination.

Projektet har fået tildelt midler fra Innovationsfonden og udover AU deltager Randers Kommune, Slagelse Kommune og en række store private aktører, bl.a. COOP, Hørkram og Meyers Madhus. Der udarbejdes samarbejds- og investeringsaftaler i efteråret 2016, hvorefter projektet igangsættes med starten af 2017. Projektet varer 3 år frem til udgangen af 2019.

Sammen med 6 andre kommuner i Vestjylland er der udarbejdet en fælles strategi for fødevarerområdet. Strategien indebærer, at der skal udvikles en subregional udviklingsplatform for fødevarer fra 2016 til 2018 med tilskud fra Region Midtjylland, administreret af Business Region MidtVest.

Formålet med den subregionale udviklingsplatform er at sikre, at regionens fødevarerindsats når bredt ud til regionens fødevareraktører. Gennem aktiviteterne i den subregionale udviklingsplatform, i den enkelte kommune og på tværs af kommunegrænser i Vestjylland, kan fødevarerområdet indgå i et tæt samspil med vidensaktører, områdernes eksisterende fødevarerindsats og arbejdet i innovations- og erhvervsfremmesystemet. Udviklingsplatformen skal herved understøtte de deltagende kommuners indsats på fødevarerområdet, som er indarbejdet i strategien. For RKSU udvikles FoodHuben, så den kan fungere som koblingsboks mellem udviklingsplatformen og de kommunale indsats.

I samarbejde med EUCD arbejdes der fra efteråret 2016 på et partnerskab med forskellige vidensaktører og virksomheder fra EU-landene omkring et fælles projekt med start i efteråret 2017 og 3 år frem. Set i forhold til kommunens fødevarerpolitik er målet at booste videreudviklingen af kommunens eksisterende ramme for fødevarerområdet (Foodhub), således at Foodhub kan

videreudvikles og realisere sit løfte om at blive den naturlige 'go-to' reference for fødevarer virksomheder. Med henblik på at blive denne go-to reference skal Foodhub såvel professionaliseres som internationaliseres, være i front med viden og kompetencer inden for områder som bio-økonomi og terroir (autenticitet), således at platformen kan blive den bedst mulige døråbner mod både forretningsudvikling som internationalisering for såvel innovative og avancerede virksomheder som mere traditionelle produktionslinjer.

Udover de nævnte samarbejdsrelationer til vidensaktører udbygges i den kommende periode samarbejdet med Agro Tech/Teknologisk Institut, Økologisk Landsforening, VIFU og Erhvervsakademi Midtvest.

Effekt-mål:

Der iværksættes samarbejder omkring videnbroer, der kan gavne fødevarerhvervet i Ringkøbing-Skjern Kommune.

Dokumentation:

Løbende opfølgning på igangsatte initiativer.